

RECHTSPRAAK

De vakbond handelde niet onrechtmatig met zijn publicatie. Hij had voldoende feiten verzameld om de verdenking dat sprake was van misstanden bij Oekraïense arbeidsmigranten te steunen.

Feiten

Via Otto Work Force, een internationaal arbeidsbemiddelingsbureau, heeft CNV een melding gekregen over een Oekraïense vrouw die klaagde over haar arbeidsomstandigheden. Samen met andere Oekraïners werkte zij via Janpol in kassen in het Westland. CNV kreeg daarbij vijf overeenkomsten tussen de vrouw en Janpol onder ogen. CNV heeft bezoeken gebracht aan locaties waar de groep Oekraïense arbeiders was ondergebracht en gesproken met Oekraïense arbeiders. CNV heeft overlegd met het uitzendbureau die de huisvesting en het verzoek regelde en het bedrijf waar de arbeiders werkten, met als doel om te komen tot rechtstreekse contracten tussen werkgever en werknemer en een direct voorschot van € 250 per persoon. Op 31 mei 2022 heeft Janpol in reactie op correspondentie van CNV aan het uitzendbureau en het bedrijf, een brief aan CNV gestuurd, waarin zij – kort gezegd – stelde dat de verwijten van CNV ongegrond zijn en dat werknemers wellicht bepalingen in de contracten niet goed hebben begrepen. Janpol stelde voor om de contracten door te lichten, waar nodig aan te passen en goed aan de werknemers uit te leggen. Volgens Janpol konden werknemers die dit nodig hadden, zich melden bij de coördinator voor een voorschot. Omdat partijen niet tot een voor CNV bevredigende oplossing kwamen, heeft deze besloten de publiciteit te zoeken. Dat heeft geleid tot de publicatie van RTL Nieuws op 2 juni 2022 van een artikel met de titel: 'Oekraïense arbeiders in Westland uitgebuit: "Verwerpelijk"'. Ook verschillende kranten hebben over dit nieuws bericht, met soortgelijke koppen. CNV heeft een artikel op zijn website gepubliceerd, met een link op zijn Twitterpagina en daarbij de hashtag #uitbuiting. Op 19 juni 2022 heeft CNV een brief rondgestuurd aan (potentiële) opdrachtgevers met het verzoek contact op te nemen als zij met Janpol zouden hebben samengewerkt of nog werken. Na de eerste publicaties zijn Kamervragen gesteld en heeft de Arbeidsinspectie laten weten dat een onderzoek is gestart. Dit onderzoek is nog niet afgerond. Janpol vordert onder andere CNV te verbieden een aantal gespecificeerde uitlatingen in de openbaarheid te brengen, het artikel van zijn website en sociale media-accounts te verwijderen en een rectificatie te plaatsen.

Oordeel

Rectificatie zou betekenen dat het grondrecht van CNV op vrijheid van meningsuiting, zoals neergelegd in artikel 10 lid 1 EVRM, wordt beperkt. Omdat CNV een vakbond is, moet artikel 10 EVRM worden gelezen in het licht van artikel 11 EVRM (vrijheid van vergadering en

vereniging). Beperking kan alleen als dat bij de wet is voorzien en noodzakelijk is in een democratische samenleving. Zo'n beperking die bij wet is voorzien doet zich voor als een publicatie onrechtmatig is in de zin van artikel 6:162 BW. Voor het antwoord op de vraag of de publicatie onrechtmatig is, moeten de wederzijdse belangen, die in beginsel gelijkwaardig zijn, tegen elkaar worden afgewogen. Het belang van CNV is dat hij zich in het openbaar kritisch, informierend en waarschuwend moet kunnen uitlaten over misstanden. Het belang van Janpol is dat zij niet lichtvaardig wordt blootgesteld aan ongewenste publiciteit die haar eer en goede naam beschadigt. De kantonrechter oordeelt dat, gelet op de verklaringen van Oekraïense werknemers en een aantal bedenkelijke bepalingen in de overeenkomsten, de verdenking dat sprake was van misstanden ten tijde van de publicatie voldoende steun vond in het toen beschikbare feitenmateriaal. Het gaat dus niet om lichtvaardige verdachtmakingen. CNV had dan ook een gerechtvaardigd belang om deze situatie aan de kaak te stellen. Janpol heeft het bestaan van misstanden ontkend en enkele verklaringen gegeven. De kantonrechter oordeelt dat de kwalificaties in het artikel van CNV zwaar zijn aangezet, maar niet onnodig grievend of beledigend. CNV is als vakbond geen onafhankelijke organisatie, maar zet zich in voor de belangen van werknemers. In die positie staat het hem vrij zaken te chargeren, als uitgangspunt voor de onderhandeling met de werkgever en om aandacht te krijgen voor zijn zaak. CNV heeft eerst geprobeerd met Janpol zelf tot een oplossing te komen. Janpol heeft daarop laten weten dat zij aan alle regels voldoet en dat arbeidsmigranten die zich zouden melden een voorschot zouden krijgen. Dit was voor CNV niet genoeg, omdat de Oekraïners vanwege de boetebepalingen bang waren zich te melden en die boetebepalingen daarmee bovendien niet van tafel waren. CNV handelde onder die omstandigheden niet onrechtmatig door vervolgens de publiciteit te zoeken en zich daarbij ook te richten tot (potentiële) opdrachtgevers van Janpol.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 15-12-2022

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2022:7571

Zaaknummer: 200.309.708

Rechters: C. Hoogland, W.F. Boele en A. Elgersma

Advocaten: I.I. Feenstra en D. Brouwer

Wetsartikelen: 7:662 BW